

Майстерня майбутнього УФБ 2020

Звіт

Упорядники:

Воройбова Катерина – координатор проектів УФБ

Нюхіна Поліна – директор УФБ

Терміни:

БО - благодійна організація

Група «Експерти»/експерти – представники експертних організацій сектора, незалежні експерти, представники державних установ, що взаємодіють з благодійниками.

Група «Родинні»/родинні фонди - БО-учасники Майстерні, в яких більше 50% річного обігу складають пожертви певної родини чи певної приватної особи.

Група «Корпоративні»/корпоративні фонди - БО-учасники Майстерні, в яких більше 50% річного обігу складають пожертви від бізнес-структур

Група «Платформи»/платформи (асоціації, мережі) – БО-учасники Майстерні, що позиціонують себе як членські або інфраструктурні організації чи мережі організацій.

Група «Публічні»/публічні фонди - БО-учасники Майстерні, в яких більше 50% річного обігу складають приватні пожертви

Група «Грантові»/грантові фонди – БО-учасники Майстерні, в яких більше 50% річного обігу складають гранти від міжнародних та вітчизняних донорів

Майстерня - закрита конференція УФБ "Майстерня майбутнього "Благодійність: нова декада", що відбулася 18 лютого 2020 року у місті Києві

прим. упоряд. – примітка упорядників

Спостерігач – досвідчений діяч сектору, задачею якого було загальне спостереження

Сектор благодійності/благодійний сектор/сектор – професійна спільнота представників БО; загальне інформаційне та операційне поле, спільне для всіх учасників Майстерні; та сфера, де працюють організації, яку представляли учасники Майстерні.

УФБ - БО «Український форум благодійників»

Дані по учасникам:

50 учасників (список організацій за [посиланням](#)) працювали за 6 столами. Критерієм розподілу було джерело фінансування БО, за окремим столом працювали експерти та платформи (мережі/асоціації) БО.

Розподіл учасників за столами у % відношенні склав:

РЕПРЕЗЕНТАТИВНІСТЬ УЧАСНИКІВ

6 модераторів (фасилітаторів) та 6 ноуттейкерів обслуговували столи, спрямовуючі дискусію та фіксуючі її результати.

3 спостерігача одночасно працювали у залі.

Архітектура групової роботи:

- 1) *фаза критики* – пошук негативних аспектів та викликів, що стоять перед благодійними організаціями, розподіл їх за категоріями та рейтингування;
- 2) *фаза мрій* – формування спільного бачення майбутнього, яке б задовольнило існуючі потреби організацій учасників.
- 3) *фаза реалізації* – «розкладання» бажань з фази мрій на конкретні дії (проекти та кроки із зазначенням доступних ресурсів для цього та відповідальних суб'єктів).

Фаза критики

Кількісний аналіз:

Усього учасниками визначено 73 проблеми (виклики). Повний перелік за посиланням

Розподіл напрацьованих викликів за групами склав:

Учасникам пропонувалося назвати причину кожного виклику (проблеми), її вплив, стейкхолдерів та із створеного переліку обрати **5 пріоритетних** (від 1 до 5, де 1 – це найвищий пріоритет).

Далі пріоритетні проблеми пропонувалося розподілити за наступними *категоріями*:

- *Ті, яких треба уникати за будь-яких умов (1);*
- *Ті, яких бажано уникати (2);*
- *Ті, яких неможливо уникнути і треба розуміти, як до них адаптуватися (3).*

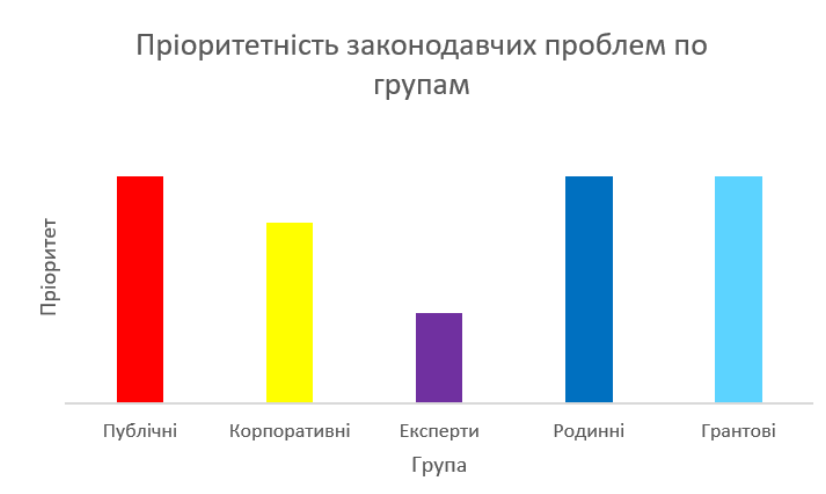
Не всі групи погодилися із запропонованими категоріями розподілу: група «Родинні» самостійно додала власну категорію «ті, які можна і потрібно вирішувати», група «Платформи» з дозволу модератора проігнорувала категоризацію пріоритетних проблем.

Всі 5 пріоритетних проблем групи «Грантові» та «Публічні» віднесли до 3-ї категорії – «Ті, яких неможливо уникнути і треба розуміти, як до них адаптуватися».

Родинні фонди застосували *власну категорію* «ті, які можна і потрібно вирішувати», до всіх 5 пріоритетних проблем.

В інших учасників категорії варіювалися *від 1 до 3* (деталі по кожній групі - в [інфографіці](#) та [групових напрацюваннях](#)).

Пріоритетні виклики у розрізі груп

Найвищий пріоритет представлено найвищим стовпчиком, кольори груп збережено. На графіку відсутня група «Платформи», яка не назвала законодавчі проблеми серед пріоритетних. – прим. упоряд.

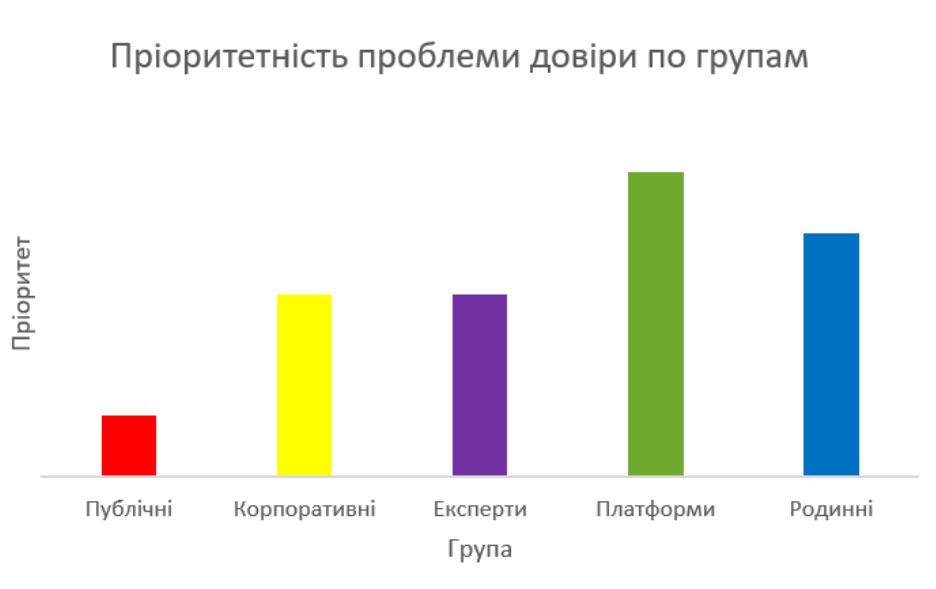
Родинні та публічні фонди надали **пріоритет 1** (найвищий) проблемам вітчизняного законодавства. При цьому Група «Родинні» зазначили, що ці проблеми впливають на «якісний розвиток сектору та ефективність роботи», а Група «Публічні» зазначили вплив на «розчарування, демотивацію донорів».

Група «Корпоративні фонди» **2 пріоритетом** визначила «відсутність пільг для бізнесу з боку держави», зазначивши головною причиною «відсутність законодавства з механізмом податкових пільг для бізнесу, який хоче стати донором».

Група «Експерти» визначила **4 пріоритетом** «недосконалі законодавчі інструменти», не зазначивши причини її виникнення, впливу та стейкхолдерів.

Група «Грантові» **пріоритетом 1** поставили «відсутність ефективного соціального замовлення та декларативність закону про соцзамовлення».

Група «Платформи» не винесла проблеми законодавства в пріоритетні, хоча і зазначала «прогалини у законодавстві (перевагу надають ГО, а не БФ)» у загальний перелік викликів.

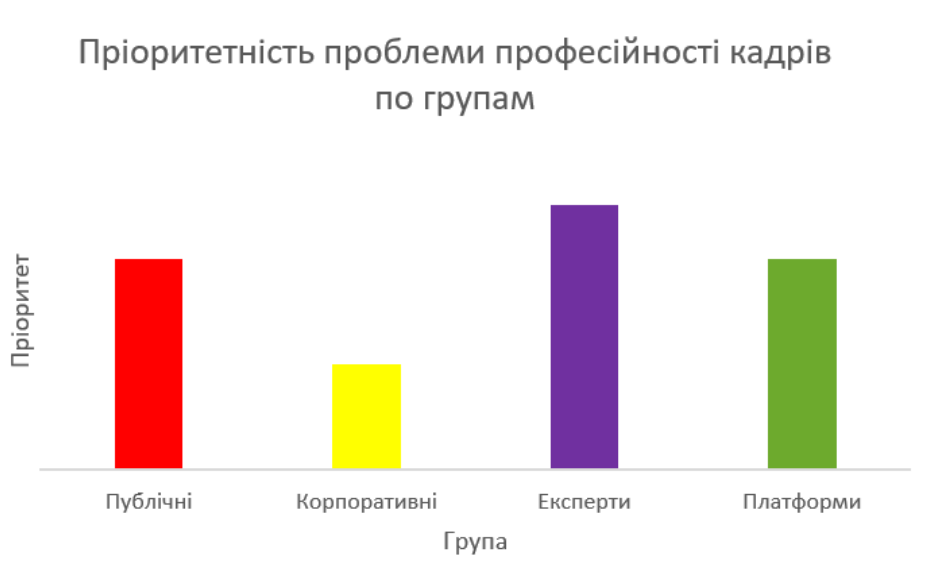
Найвищий пріоритет представлено найвищим стовпчиком, кольори груп збережено. На графіку відсутня група «Грантові», яка не назвала проблеми довіри серед пріоритетних. – прим. упоряд.

Проблему низької довіри до сектору (як наслідок шахрайства, безкарності та нецільового використання коштів) визначили пріоритетною всі групи (платформи – **пріоритет 1, найвищий та 4**, публічні – **пріоритет 5**, експерти - **пріоритет 3**, корпоративні - **пріоритет 3**) окрім групи «Грантові», які не назвали це проблемою ані у загальному списку, ані у списку пріоритетів.

Група «Родинні» зазначила довіру організації як негативний вплив відсутності культури благодійності (**2 пріоритет**). А Група «Публічні» визначила відсутність культури благодійності причиною «заперечення суспільством і донором адміністративних витрат фонду», якому надала **4 пріоритет**, а також причиною «недостатнього залучення коштів», якому надала **5 пріоритет**.

Група «Грантові» натомість винесла у **5 пріоритет** «обмежений перелік статей витрат на реалізацію проекту (зарплату оренду тощо)» (тобто фактично теж саме заперечення адміністративних

витрат – прим. упоряд.), зазначивши причиною цього «політику донорів і держави», не пов'язуючи цей виклик з наявністю або відсутністю довіри.

Найвищий пріоритет представлено найвищим стовпчиком, кольори груп збережено. На графіку відсутні групи «Родинні» та «Грантові», яка не назвала проблеми професійності кадрів серед пріоритетних. – прим. упоряд.

Внутрішньою проблемою, спільною для чотирьох з шести груп, виявився рівень професійності кадрів благодійних організацій.

Група «Платформи» назвала «брак професійних кадрів» як **2 пріоритет**.

«Відсутність систематичних знань» визначено причиною «відсутності прозорого механізму діяльності та звітності», якому Група «Корпоративні» надала **4 пріоритет**, а «недостатня кваліфікація працівників» визначена як одна з причин та «Ризику припинення функціонування фонду» (**пріоритет 3**).

«Низький рівень освіти учасників благодійності» проблема з рівнем пріоритетності 2 для групи «Публічні».

Проблемою з найвищим **пріоритетом 1** Група «Експерти» назвала «Неспроможність працювати стратегічно», а **пріоритетом 2** – «Брак інституційної спроможності». Група «Родинні» зазначила «низький рівень розвитку БО» у загальному переліку, але не виносили цей виклик у пріоритетні. Група «Грантові» проблеми організаційного розвитку, професіоналізму чи потреби у навчанні не відзначила взагалі.

Специфічні пріоритетні виклики у групах.

- «відсутність нетворкінгу в секторі» (Група «Родинні» – **5 пріоритет**, найнижчий);
- «крос-курси валюти грантів» (Група «Грантові» – **4 пріоритет**);
- «відсутність уніфікованих понять у секторі» (Група «Платформи» – **3 пріоритет**);
- «відсутність проінформованості бізнесу про можливості співпраці з благодійними фондами» (Група «Корпоративні» – **1 пріоритет**, найвищий);
- «знецінення малого внеску» (Група «Публічні» – **3 пріоритет**).

Якісний аналіз:

При якісному дослідженні повного переліку причин викликів, названих самими учасниками, виявлено та сформульовано (формулювання – не остаточні), 11 тематичних взаємозв'язків між викликами та названими учасниками причинами (детальніше у [файлі фаза 1](#)):

- професіоналізм,
- міжсекторальна співпраця,
- прозорість/стандарти/довіра,
- законодавство,
- шахрайство,
- культура благодійності,
- консолідація сектору,
- умови надання грантів,
- загальноекономічні чинники,
- ресурси,
- політичний вплив.

Припускаємо, що ці 11 факторів і формують екосистему сектору благодійності, адже причини та проблеми називалися учасниками самостійно, виходячи з об'єктивних ознак середовища, в якому вони знаходяться.

При цьому, очевидно, що повного розуміння екосистеми сектору на даний момент в Україні не має. Хоча якісний аналіз результатів фази 1 дає підстави припускати, що всі названі фактори впливають на всі без винятку БО, незалежно від розуміння самими БО сукупності цих факторів та сили впливу. Наприклад, культура благодійності, яку пріоритезують Група «Родинні», очевидно впливає на рівень благодійних зборів в країні, однак Група «Публічні» вважає відсутність культури благодійності причиною заперечення адміністративних витрат фонду та не вказала на інший можливий вплив цього фактору (можливо, це відбулося через нестачу часу). Або інший приклад: очікування підтримки від держави та пошуки можливостей удосконалення законодавчих механізмів зменшують ресурси на пошук альтернативних джерел фінансування або співпраці, посилення організаційної спроможності фонду тощо.

Ключові висновки упорядників по фазі 1:

1. Кількісний аналіз по результатах групових напрацювань дозволяє вважати «універсальними» проблемами для сектору: законодавство, довіра до БО, організаційний розвиток та професійність організацій. Слід зауважити, що кут зору на ці проблем, розуміння їх причин та впливу відрізняється. Отримані дані не дають підстави сказати, що виявлено загальний запит на конкретні законодавчі зміни чи конкретні навчальні програми. Потрібні глибші дослідження та мапування саме за визначеними сферами.
2. Якісний аналіз напрацювань учасників по 1 фазі виявив певні рамки, в яких працює сектор, у вигляді 11 факторів, які впливають на діяльність БО. З них найвпливовішими (тобто тими, що називалися мінімум 3 групами незалежно одна від одної) виявилися: культура благодійності, шахрайство, законодавство, прозорість/стандарти/довіра, міжсекторальна співпраця, професіоналізм.
3. Сукупний аналіз кількісних та якісних результатів дозволяє припустити, що наявність спільних проблем не означає наявності однакового усвідомлення та розуміння цих проблем різними групами, а також спільного бачення причин, по яким ці проблеми виникають.

4. Розвиток екосистеми сектору міг би базуватися не на подоланні «умовно універсальних» викликів, а на пошуку спільного розуміння причин виникнення таких викликів та механізму взаємодії з ними. Додатковою вигодою стали б співпраця всередині сектору, партнерства, об'єднання навколо спільної мети тощо.

Фаза мрій

Якісний аналіз:

Протягом відведеного на Фазу 2 часу учасникам було запропоновано сформулювати спільне бачення майбутнього. [Групи разом напрацювали 95 мрій, які фактично є запитами на задоволення різних потреб.](#)

Щоб упорядкувати потреби учасників Майстерні, було взято за основу піраміду Маслоу. [Класична піраміда Маслоу](#) складається з 5 груп потреб: виживання, безпека, соціалізація, престиж, духовність. Деякі з рівнів потреб було перейменовано для зручності роботи саме з потребами організацій.

Запропонована упорядниками піраміда зберігає свою ієрархію, де п'ята потреба є найвищою і для її задоволення необхідно задовольнити усі попередні рівні (згідно з теорією потреб Маслоу). Таким чином, організація не може задовольнити потребу у сенсі, не маючи засобів до існування. *Тому запити, що фактично відповідають декільком рівням потреб, віднесено до рівня, що відповідає найнижчому з наявних запитів – прим.упоряд.*

Упорядниками проаналізовано [дані фази 2](#) Майстерні майбутнього та [розподілено мрії учасників за умовними рівнями потреб організації](#). Для якісного аналізу взято усі 95 напрацьованих мрій – прим. упоряд.

1 рівень потреб організації

Базові потреби Задоволення цих потреб забезпечує «фізичне» існування самої організації. Сюди віднесено як ресурси (у тому числі і соціальний капітал), так і адміністрування діяльності в цілому.	• Ресурси та доступ до них (як матеріальні, так і соціальний капітал, у тому числі і волонтерство); • Якість та сталість проектів організації; • Кваліфікований персонал та гідна винагорода працівникам; • Матеріальна та технічна база організації; • Підтримка у кризових ситуаціях <i>Цей перелік складено на основі аналізу відповідей учасників Майстерні на фазу 2. Див. табличку колір - жовтий</i>
---	--

2 рівень потреб організації

Потреба в безпеці Забезпечена на базовому рівні організація стискається з загрозами, що несуть небезпеку її діяльності. Загрозу діяльності благодійних організацій несуть: шахрайство, відсутність дієвого законодавства, нестабільність держави у цілому.	• соціальна та фінансова стабільність держави; • дієве законодавство та правові інструменти; • репутаційна безпека: довіра стейкхолдерів; • прозорість та підзвітність – стандарти благодійного сектору; • захист від шахрайства. <i>Цей перелік складено на основі аналізу відповідей учасників Майстерні на фазу 2 Див. табличку колір - зелений</i>
---	---

3 рівень потреб організації

Потреба в приналежності На цьому рівні з'являється необхідність приналежності до спільноти, обміну досвідом, інформацією та потреба у якісному ефективному партнерстві з колегами-організаціями.	• Внутрішні комунікації сектора благодійності; • Повага до партнерів; • Міжсекторальна співпраця; • Інфраструктура сектору. <i>Цей перелік складено на основі аналізу відповідей учасників Майстерні на фазу 2 Див. табличку колір - помаранчевий</i>
--	--

4 рівень потреб організації

Потреба у визнанні Чим більшу популярність і повагу завоювала організація, тим більший вплив вона робить на своє оточення. Сильна організація залучає не тільки ресурси, але й енергію прихильників	• Авторитет благодійних організацій; • Діалогові та партнерські можливості у відносинах з донорами та державою; • Міжнародна видимість та підтримка. <i>Цей перелік складено на основі аналізу відповідей учасників Майстерні на фазу 2 Див. табличку колір - блакитний</i>
---	--

5 рівень потреб організації

Потреба у сенсі

Цей найвищий рівень передбачає, що організація усвідомлює комплексні взаємозв'язки всередині сектору та ззовні. Таке усвідомлення простягається далі від сталості самої організації чи власних бенефіціарів. Тому зміни, потреба у яких виникає на цьому рівні мають характер системних та міжсекторальних.

- Розвинена культура благодійності;
- Відповідальність та обізнаність громадянського суспільства;
- Робота сектору «на випередження»;
- Зміна суспільної думки та способу мислення у бік толерантності;

Цей перелік складено на основі аналізу відповідей учасників Майстерні на фазу 2
Див. [табличку](#) колір - **фіолетовий**

Кількісний аналіз:

Цей аналіз сфокусовано на відображенні потреб організацій-учасників Майстерні. Мрії учасників Майстерні (загалом та у розрізі груп) було оцінено на приналежність до тієї чи іншої групи потреб організації ([таблиця «фаза 2»](#)). Детальніше про розподіл потреб по групах та його аналіз подано у розділі «Якісний аналіз». – прим. упоряд.

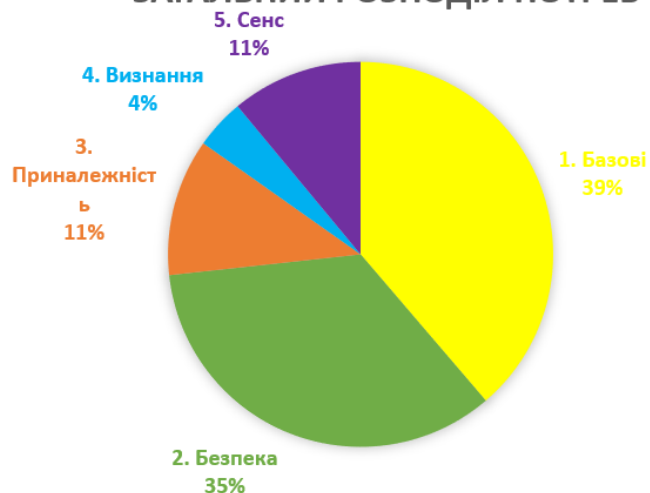
РОЗПОДІЛ КІЛЬКОСТІ МРІЙ ЗА ГРУПАМИ

Група «Платформи» та група «Грантові» загалом виробили більше половини мрій всіх учасників Майстерні.

Кожен тип потреб визначено окремим кольором. Послідовність потреб відповідає послідовності у піраміді (від базових до сенсу) за годинниковою стрілкою (див. Якісний аналіз). – прим. упоряд.

ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ПОТРЕБ

Базові та безпекові потреби разом склали більше половини від загального запиту учасників Майстерні (39% та 35% відповідно). Чверть від усіх потреб складають потреби у приналежності, визнанні та сенсі.

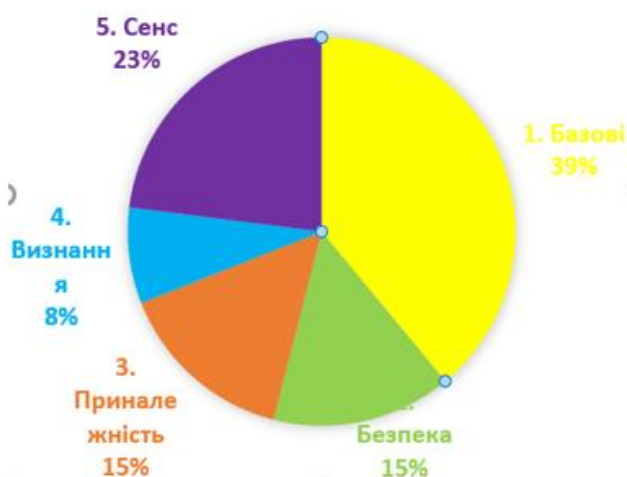
ПОТРЕБИ ПУБЛІЧНИХ ФОНДІВ

ПОТРЕБИ КОРПОРАТИВНИХ ФОНДІВ

ПОТРЕБИ ЕКСПЕРТІВ

ПОТРЕБИ ПЛАТФОРМ

ПОТРЕБИ РОДИННИХ ФОНДІВ

ПОТРЕБИ ГРАНТОВИХ ФОНДІВ

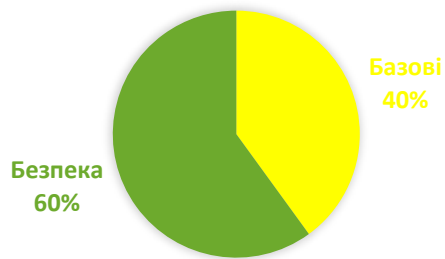

У розрізі груп найбільший запит на базові потреби продемонструвала група «Платформи». Найбільшу потребу у безпеці висловила група «Родинні», а найбільшу потребу у сенсі – група «Корпоративні». В групах «Публічні» та «Родинні» не виявлено потребу у сенсі. В групі «Корпоративні» не виявлено потребу у визнанні.

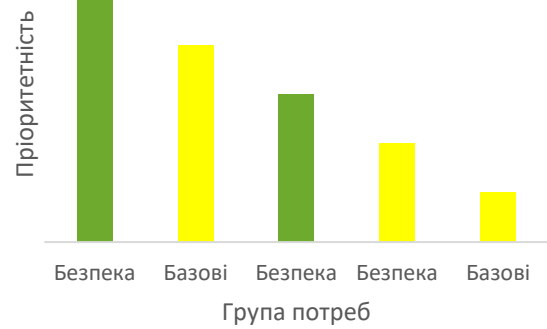
Серед усіх напрацьованих запитів кожна група обрала 5 пріоритетних. Запити прорангували від 1 до 5, де 1 – найвищий пріоритет. Пріоритети по групах розподілилися наступним чином:

На першому з пари графіків показано числовий розподіл пріоритетів по групі. На другому з пари графіків розподіл 5 пріоритетів, обраних групою, показано від найвищого до найнижчого. Кольори відповідають кольору групи потреб – прим. упоряд.

ПРІОРИТЕТИ ПУБЛІЧНИХ ФОНДІВ

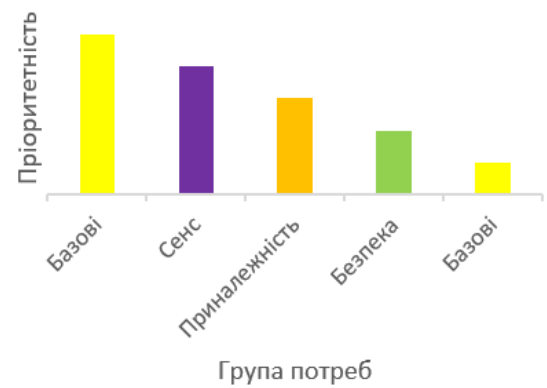
Розподіл пріоритетів Публічних фондів

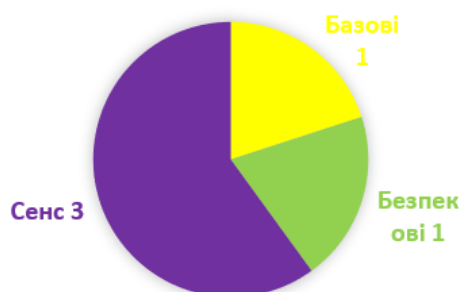
ПРІОРИТЕТИ КОРПОРАТИВНИХ ФОНДІВ

Розподіл пріоритетів Корпоративних фондів

ПРІОРИТЕТИ ЕКСПЕРТІВ

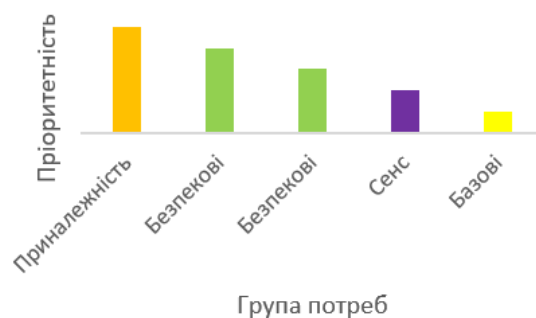
Розподіл пріоритетів експертів

ПРІОРИТЕТИ ПЛАТФОРМ

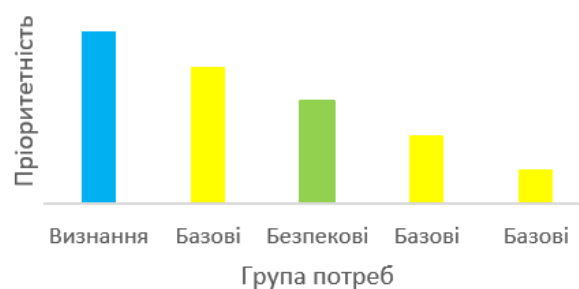
Розподіл пріоритетів Платформ

ПРІОРИТЕТИ РОДИННИХ ФОНДІВ

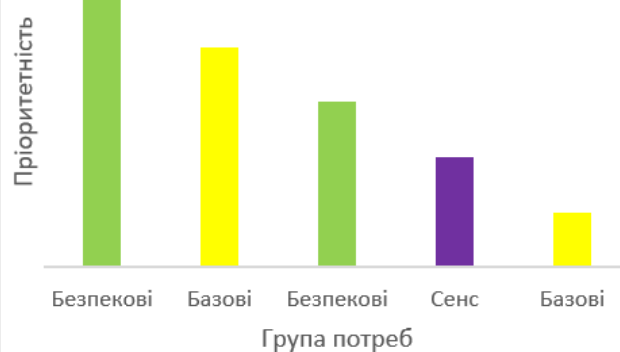
Розподіл пріоритетів Родинних фондів

ПРІОРИТЕТИ ГРАНТОВИХ ФОНДІВ

Розподіл пріоритетів Грантових фондів

Усі групи зазначили серед пріоритетних потреб базові та безпекові. Лише група «Родинні» визначила потребу у визнанні як найпріоритетнішу. Найбільший пріоритет потребам у сенсі надала

група «Експерти». Потребу і приналежності зазначили серед пріоритетних тільки третина всіх груп: «Корпоративні» та «Платформи».

Ключові висновки упорядників по фазі 2:

1. Запропонований аналіз є зрізом думок учасників Майстерні станом на лютий 2020 року. Він не відображає і не може відображати повний аналіз потреб сектору благодійності. Але на основі цього аналізу можливо окреслити рамки подальших досліджень потреб сектору, які, безумовно, потрібні найближчим часом. Глибший аналіз потреб вимагає попередньої якісної роботи самої організацій щодо усвідомлення та формулювання власних потреб. Їх потрібно упорядкувати у мікро-контексті (тобто контексті самої організації та її особливостей), і у макро-контексті (загальної ситуації в секторі благодійності, країні, а також з урахуванням кращих міжнародних практик).
2. Якісний аналіз Фази 2 «Мрії» показав, що 11 чинників, виявлені під час Фази 1 «Критика» співпадають з переліком потреб організацій-учасників Майстерні. На думку упорядників, це свідчить про те, що окреслені рамки можна взяти за основу для подальших досліджень.

Чинник з Фази 1	Група потреб з Фази 2
Професіоналізм Ресурси Умови надання грантів	Базові потреби
Загальноекономічні чинники Законодавство Шахрайство Прозорість/стандарти/довіра	Потреби у безпеці
Консолідація сектору Міжсекторальна співпраця	Потреба у приналежності
Політичний вплив	Потреба у визнанні
Культура благодійності	Потреба у сенсі

3. Результати кількісного аналізу по Фазі 2 довели, що базові потреби і потреби у безпеці переважають у всіх групах. Оскільки це нижчі щаблі піраміди потреб, то без їх задоволення, неможливо задовольнити потреби вищих рівнів: у приналежності, визнанні та сенсі. Прагнення задоволення потреб вищого рівня спонукає до розвитку. У той же час, на думку упорядників, важливо усвідомлювати необхідність поступового задоволення потреб як запоруку якісних змін та розвитку сектору благодійності в цілому.
4. Результати кількісного та якісного аналізу напрацювань учасників Майстерні по Фазі 2 виявили, що потреба у сенсі (вищий рівень потреб) є найбільш важливою для експертів. У той час, як інші групи зосереджені, передусім, на базовому та безпековому рівнях. На думку упорядників, це може призводити до розриву між експертною думкою та реальним станом справ, коли сектор благодійності оцінюється на рівні розвитку вищому, ніж він є.

Даний звіт буде продовжено аналізом Фази 3 Майстерні Майбутнього.

Упорядники працюють над фіналізацією. Усі питання ви можете задати за електронною поштою:

polina.nyukhina@ufb.org.ua